

NURMIJÄRVEN PALOJOEN JA KIRKONKYLÄN VANHOJEN METSIEN SELVITYS 2017

Pekka Routasuo

8.11.2017 (päivitetty 10.10.2018)

NURMIJÄRVEN PALOJOEN JA KIRKONKYLÄN VANHOJEN METSIEN SELVITYS 2017

Sisällys

1 Johdanto	3
2 Aineisto ja menetelmät	3
3 Tulokset	3
3.1 Palojoen alue	3
3.2 Kirkonkylän alue	12
4 Yhteenveto ja suositukset	31
5 Lähteet ja kirjallisuus	31

10.10.2018 lisätty METSO-ohjelman I- ja II-luokan kriteerien määritelmä.

Kansi: Kotirinteen metsä (kohde 12) Kirkonkylän selvitysalueella.

Pohjakartat © Maanmittauslaitos.

Valokuvat © Pekka Routasuo.

1 JOHDANTO

Ympäristösuunnittelu Enviro Oy on tehnyt Nurmijärven Kirkonkylän alueen luontoselvityksen vuonna 2013 (Ympäristösuunnittelu Enviro Oy 2013) ja Palojoen alueen luontoselvityksen vuonna 2015 (Ympäristösuunnittelu Enviro Oy 2015).

Nurmijärven kunta tilasi Palojoen ja Kirkonkylän alueiden luontoselvitysten täydennyksen koskien vanhojen metsien kohteita Ympäristösuunnittelu Enviro Oy:ltä. Työn on tehnyt biologi, LuK Pekka Routasuo.

2 AINEISTO JA MENETELMÄT

Kirkonkylän ja Palojoen alueiden luontoselvityksissä (Ympäristösuunnittelu Enviro Oy 2013, 2015) on selvitetty yleiskaavatarkkuudella vanhan metsän kohteita siltä osin kuin ne täyttävät uhanalaisten luontotyyppien kriteerit tai METSO-ohjelman kriteerit (Palojoen selvitys). Muiden kriteerien perusteella arvokkaita tai pinta-alaltaan pieniä vanhan metsän kohteita on voinut jäädä tunnistamatta yleiskaavatarkkuudella tehdyissä selvityksissä.

Mahdollisia täydentäviä vanhan metsän kohteita pyrittiin löytämään ilmakuvatulkinnan avulla. Lisäksi käytettiin Jyri Mikkolalta saatuja täydentäviä tietoja. Valittujen kohteiden täydennysinventoinnit tehtiin maastossa 5., 14. ja 18.7. sekä 21.–23.8.2017. METSO-ohjelman kriteerit (ks. Syrjänen ym. 2016) täyttäneiltä kohteilta kirjoitettiin muistiin puuston ja kasvillisuuden yleiskuvaus sekä mahdolliset erityispiirteet.

METSO-ohjelman I- ja II-luokan kohteiden kriteerit pääpiirteittäin (Syrjänen ym. 2016):

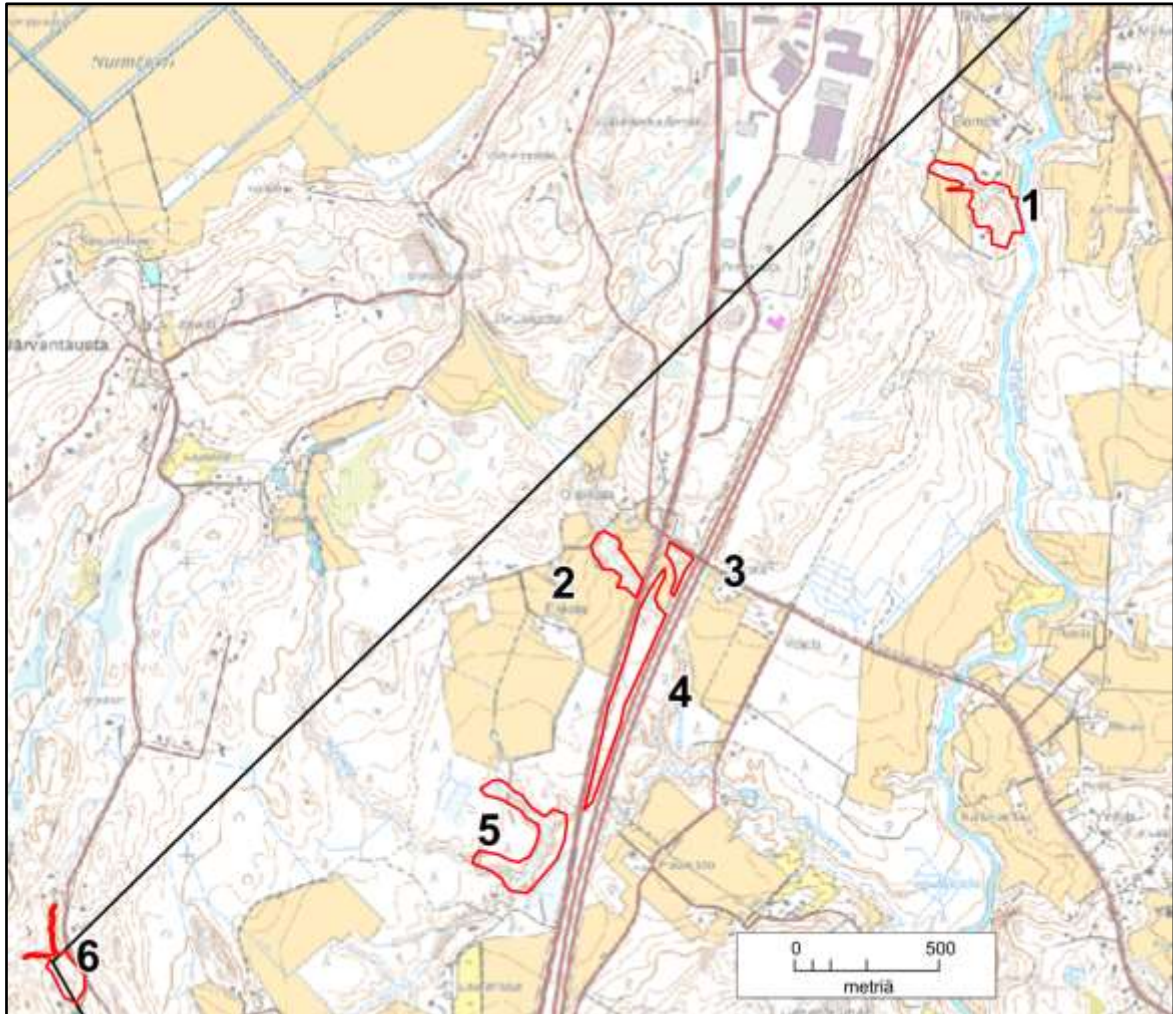
Ensimmäisen luokan (I) kohteet ovat puuston rakennepiirteiltään ja/tai lajistoltaan jo tällä hetkellä monimuotoisuudelle selvästi arvokkaita alueita, ja ne ovat ensisijaisia METSO-ohjelman kohteita.

Toisessa luokassa (II) ovat muut monimuotoisuuden kannalta merkittävät kohteet, joissa on jo monimuotoisuuden kannalta tärkeitä puuston rakennepiirteitä tai monipuolista lajistoa. II luokan kohteet ovat yleensä puustoltaan joko I luokan kohteita nuorempia tai niukkalahopuustoisempia, mutta nekin ovat monimuotoisuuden kannalta merkittäviä alueita.

3 TULOKSET

3.1 Palojoen alue

Palojoen vuoden 2015 selvitysalueelta (ks. Ympäristösuunnittelu Enviro Oy 2015) todettiin täydennysinventoinnissa kuusi vanhan metsän kohdetta, jotka kaikki täyttävät METSO-ohjelman kriteerit (Syrjänen ym. 2016). Kohteiden sijainti ilmenee kuvasta 1.

Kuva 1. Palojoen selvitysalueelta vuoden 2017 inventoinnissa todetut vanhan metsän kohteet 1–6.

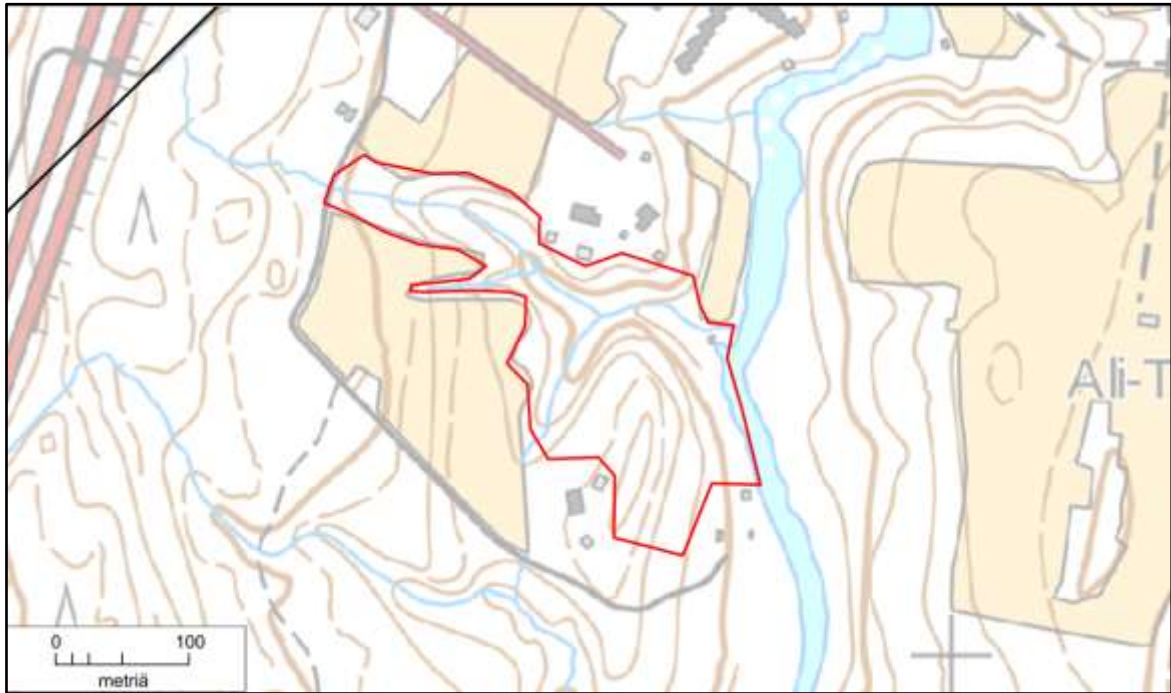
1 Elomäen metsä (kuvat 2 ja 3)

Palojoen selvitysalueen luoteisosassa, Vantaanjokeen laskevien norojen ympäristössä, on tuoretta lehtoa ja lehtomaista kangasmetsää. Puusto on varttunutta-vanhaa ja kuusivaltaista. Puustossa on lisäksi varttunutta haapaa ja paikoin on tiheää tuomipensaikkaa sekä lehtokuusamaa. Kenttäkerroksessa esiintyy mm. hii-renporrasta, rönsyleinikkiä ja mustakonnanmarjaa. Eriasteista lahoppuuta on paljon sekä lisäksi tuoreita tuulenkaatoja.

Vantaanjokeen viettävällä rinteellä sekä alueen länsiosassa kasvaa harmaaleppää ja tuomitiheikköä. Noron eteläpuolisella mäellä on varttuvaa-varttunutta koivua ja haapaa kasvavaa lehtomaisen kankaan sekametsää, jossa kuusta on niukemmin. Lehtokuusama on paikoin runsas, myös näsiää ja harmaaleppää esiintyy. Kenttäkerroksessa kasvaa mm. kieloa, metsäkastikkaa ja mustikkaa. Mäen länsipuolisen noron ympäristössä on varttunutta kuusta, haapaa ja koivua kasvavaa tuoretta

lehtoa. Kenttäkerroksessa esiintyy mm. sinivuokkoa ja mustakonnanmarjaa. Pensaista tavataan lehtokuusamaa.

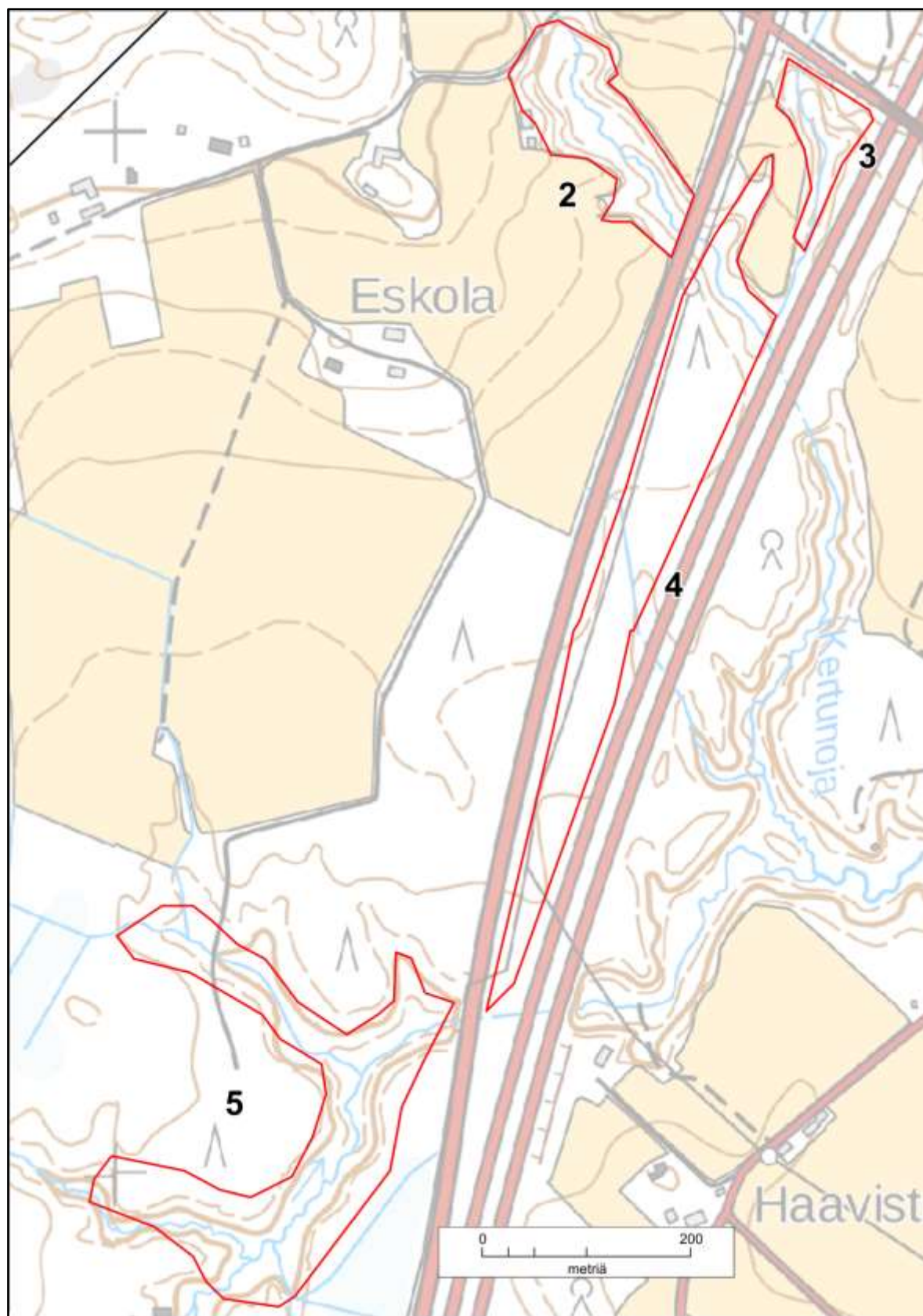
Rajatun alueen metsät täyttävät METSO-ohjelman luokkien I ja II kriteerit (ks. Syrjänen ym. 2016). Lisäksi tuoreet keskiravinteiset lehdot on Etelä-Suomessa vaarantunut ja lehtomaiset kankaat silmälläpidettävä luontotyyppi (Raunio ym. 2008a, b). Alueen norot ovat vesilain 2 luvun 11 §:n mukaisia pienvesiä.

Kuva 2. Elomäen metsän sijainti ja rajaus.

Kuva 3. Elomäen metsää.

Kuva 4. Ojakkalan metsä 1:n (kohde nro 2), Ojakkalan metsä 2:n (kohde nro 3), Ojakkalan metsä 3:n (kohde nro 4) sekä Koskojan metsän (kohde nro 5) sijainti ja rajaus.

2 Ojakkalan metsä 1 (kuvat 4 ja 5)

Ojakkalantien ja Vanhan Hämeenlinnantien risteyksen eteläpuolella, Kertunojan latvapuron varrella, on lehtomaista kangasta ja tuoretta lehtoa. Puusto on varttunut–vanhaa ja kuusivaltaista. Puustossa on kuusen lisäksi mäntyä, haapaa, koivua ja harmaaleppää. Kenttäkerroksessa tavataan mm. käenkaalia, oravanmarjaa, jänönsalaattia, sinivuokkoa, kevätlinnunhernettä ja vuohenputkea. Puron reunoilla on kosteaa lehtoa, jossa kasvaa mm. hiirenporrasta ja lehtopalsamia.

Alueella on useita tuoreita tuulen katkomia haapoja ja pystyyn kuolleita kuusia. Vanhaa lahoppuuta on melko vähän. Metsäkuvio täyttää METSO-ohjelman luokien I ja II kriteerit (ks. Syrjänen ym. 2016). Lisäksi tuoreet keskiravinteiset lehdot on Etelä-Suomessa vaarantunut luontotyyppi ja kosteat keskiravinteiset lehdot on Etelä-Suomessa silmälläpidettävä luontotyyppi (Raunio ym. 2008a, b).

Kuva 5. Ojakkalan metsä 1.

3 Ojakkalan metsä 2 (kuvat 4 ja 6)

Vanhan Hämeenlinnantien ja Hämeenlinnanväylän välissä, Ojakkalantien eteläpuolella, on puron varressa tuoretta keskiravinteista lehtoa ja lehtomaista kangasta. Alueella kasvaa vanhaa kuusivaltaista metsää, jossa sekapuuna on varttunut mäntyä ja haapaa sekä harmaaleppää ja koivua. Tuoreen lehdon lajistoon kuuluvat mm. sinivuokko, kielo, hiirenporras ja taikinamarja. Muuhun lajistoon kuuluvat mm. metsäkorte ja käenkaali. Moottoritien läheisyydessä puroon on syntynyt kirkasvetinen lampare, jossa kasvaa mm. järvikortetta, rentukkaa, rata-mosarpiota ja vesitähteä.

Alueella on joitain tuulenkaatoja, mutta vanhempaa lahopuuta on niukasti. Met-sikkö täyttää METSO-ohjelman luokkien I ja II kriteerit (ks. Syrjänen ym. 2016). Li-säksi tuoreet keskiravinteiset lehdot on Etelä-Suomessa vaarantunut luontotyyppi (Raunio ym. 2008a, b).

Kuva 6. Ojakkalan metsä 2.

4 Ojakkalan metsä 3 (kuvat 4 ja 7)

Ojakkalan metsä 3 sijaitsee Vanhan Hämeenlinnantien ja Hämeenlinnanväylän vä-lissä, Kertunojan eteläpuolella. Metsäalueen pohjoisosa on pääosin varttunutta–vanhaa ylispuumännikköä. Alikasvoksena on nuorta–varttunutta kuusta, lehti-puustoa on niukasti. Puron ympäristössä kasvaa varttuvaa–varttunutta kuusta ja koivua. Lehtomaisen kankaan kenttäkerroksessa vallitsevat mustikka ja käenkaali. Pystyyn kuolleita kuusia sekä vanhempaa lahoa maapuuta on paljon. Rajatun alu-een eteläpuoliskon metsä on nuorempaa ja lahopuuta on vähemmän. Haapaa on melko paljon sekapuuna. Alue täyttää METSO-ohjelman luokkien I ja II kriteerit (ks. Syrjänen ym. 2016).

Kuva 7. Ojakkalan metsä 3.

5 Koskojan metsä (kuvat 4, 8 ja 9)

Koskojan ja sen sivu-uomien ympäristössä on lehtomaista kangasmetsää. Puusto on varttunutta kuusikkoa sekä varttuvaa koivua ja harmaaleppää. Pääuoman varren puustoa on harvennettu ja alue on heinittynyt (mm. korpikastikkaa, nurmilauhaa ja nuokkuhelmikkää). Uoman varrella on kosteaa lehtoa, jossa on lähteikkö-/tihkupinta-alue. Paikalla kasvaa mm. luhtalemmikkiä, lähdetähtimöä, lehtotähtimöä ja suohorsmaa. Lähteikön eteläpuolella aivan uoman reunalla on pieni runsasvetinen lähde (kuva 9).

Koskojan eteläisempi sivu-uoma saa alkunsa ojitetulta metsäalueelta ja Eskolan tilaa ympäröivältä peltoalueelta. Uoma on luonnontilainen ja alajuoksultaan hyvin mutkittileva ja savipohjainen. Hakkuut ulottuvat paikoin uoman reunaan asti. Yläjuoksulla pellolta tuleva haara on hyvin kivikkoinen, eikä vettä ollut maastokäynnin aikaan näkyvissä. Ojitetulta metsäalueelta tuleva haara on kapea, mutta syvä ja niukkavetinen. Näillä alueilla lehtomaisen kankaan lajisto ulottuu uoman reunaan asti.

Pohjoisempi uoma on lähinnä kosteapohjainen notkelma. Noron uoma on heikosti erottuva painanne. Uoman kohdalla kasvaa rönsyleinikkiä, mesiangervoa ja hiirenporrasta. Noroa ympäröivä metsä on puustoltaan nuorta–varttunutta lehtomaisen kankaan kuusikkoa.

Rajatulla alueella on melko niukasti lahoppuustoa, lähinnä pääuoman reunoilla on jonkin verran lahoa lehtipuuta. Alue täyttää METSO-ohjelman luokkien I ja II kri-

teerit (ks. Syrjänen ym. 2016). Lisäksi kosteat keskiravinteiset lehdot on Etelä-Suomessa silmälläpidettävä luontotyyppi (Raunio ym. 2008a, b). Alueen norot ovat vesilain 2 luvun 11 §:n mukaisia pienvesiä.

Kuva 8. Koskojan läntisin sivuhaara.

Kuva 9. Koskojan lähde.

6 Viitastentien metsä (kuvat 10 ja 11)

Palojoen selvitysalueen länsirajalla, Viitastentien ja Järventaustantien risteuksen kohdalla, on purouoman rinteillä tuoretta lehtoa. Puusto on varttunutta–vanhaa ja kuusivaltaista; pohjoisosassa kasvaa paikoin haapaa. Kenttäkerroksessa esiintyy mm. sinivuokkoa, mustakonnanmarjaa, sudenmarjaa, käenkaalia, lehtopähkämöä ja oravanmarjaa. Lisäksi tavataan lehtokuusamaa. Uoman varrella on varttunutta tervaleppää kasvavaa kosteaa lehtoa. Se on lähinnä saniaislehtoa, jonka lajistoon kuuluvat hiirenporras, lehtotähtimö, korpi-imarre, rönsyleinikki ja mesiangervo.

Länneä tulevan kivikkoisen noron ympäristössä on nuorta–varttunutta kuusta ja koivua kasvavaa sekametsää. Tuoreen lehdon kenttäkerroksessa tavataan mm. sini- ja valkovuokkoa, käenkaalia, oravanmarjaa ja mustakonnanmarjaa. Uoman reunoilla on hiirenporrasta kasvavaa saniaislehtoa. Lahopuuta on melko niukasti

Alue täyttää METSO-ohjelman luokkien I ja II kriteerit (ks. Syrjänen ym. 2016). Tuoret keskiravinteiset lehdot on Etelä-Suomessa vaarantunut luontotyyppi (Raunio ym. 2008a, b). Alueen norot ovat vesilain 2 luvun 11 §:n mukaisia pienvesiä.

Kuva 10. Viitastentien metsä.

Kuva 11. Viitastentien metsää.

3.2 Kirkonkylän alue

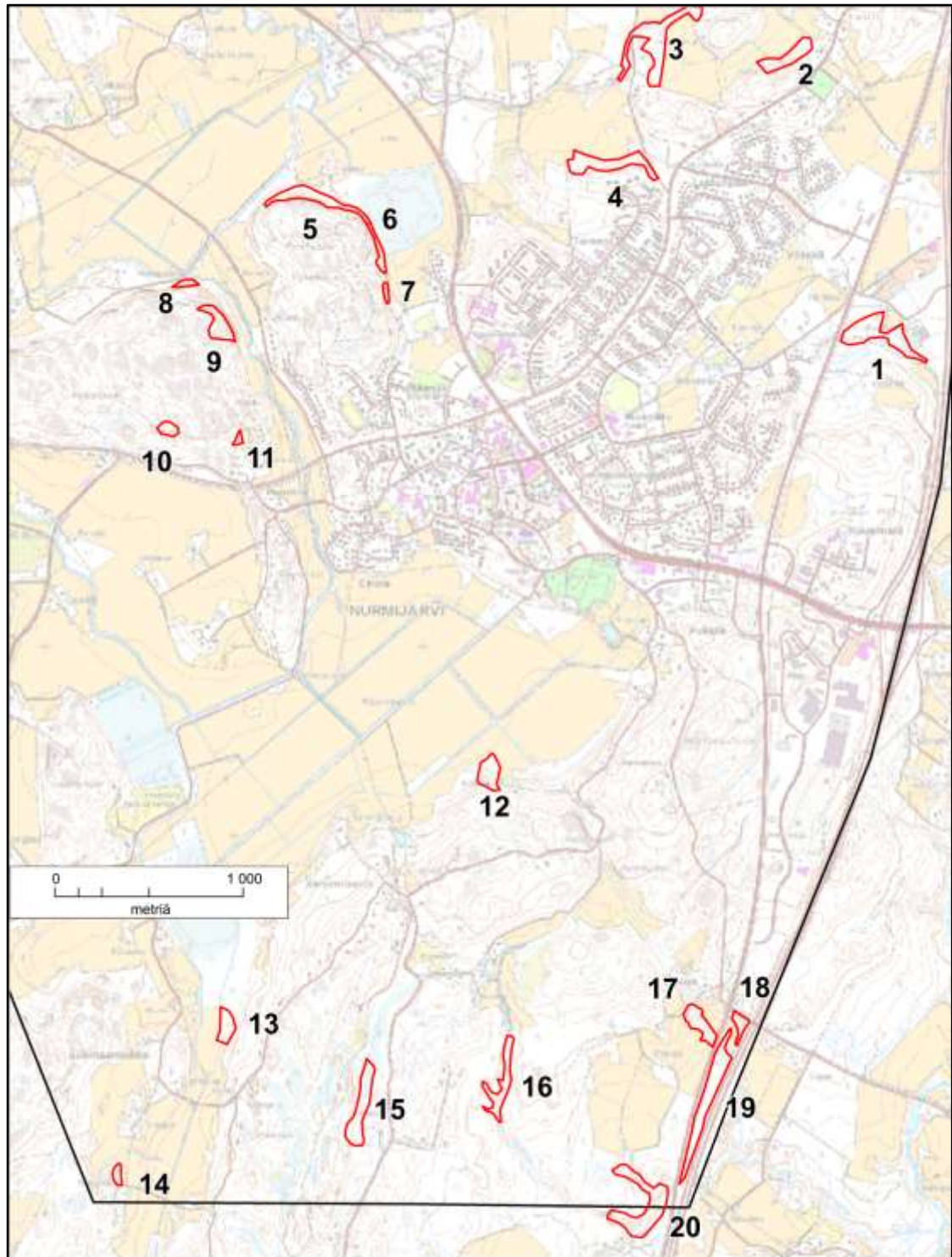
Kirkonkylän vuoden 2013 selvitysalueelta (ks. Ympäristösuunnittelu Enviro Oy 2013) todettiin täydennysinventoinnissa kaksikymmentä vanhan metsän kohdetta, jotka kaikki täyttävät METSO-ohjelman kriteerit (Syrjänen ym. 2016). Kohteista neljä (numerot 17–20) sijoittuu myös Palojoen selvitysalueelle (ks. alaluku 3.1). Kohteiden sijainti ilmenee kuvasta 12.

1 Kissanojan metsä (kuvat 12, 13 ja 14)

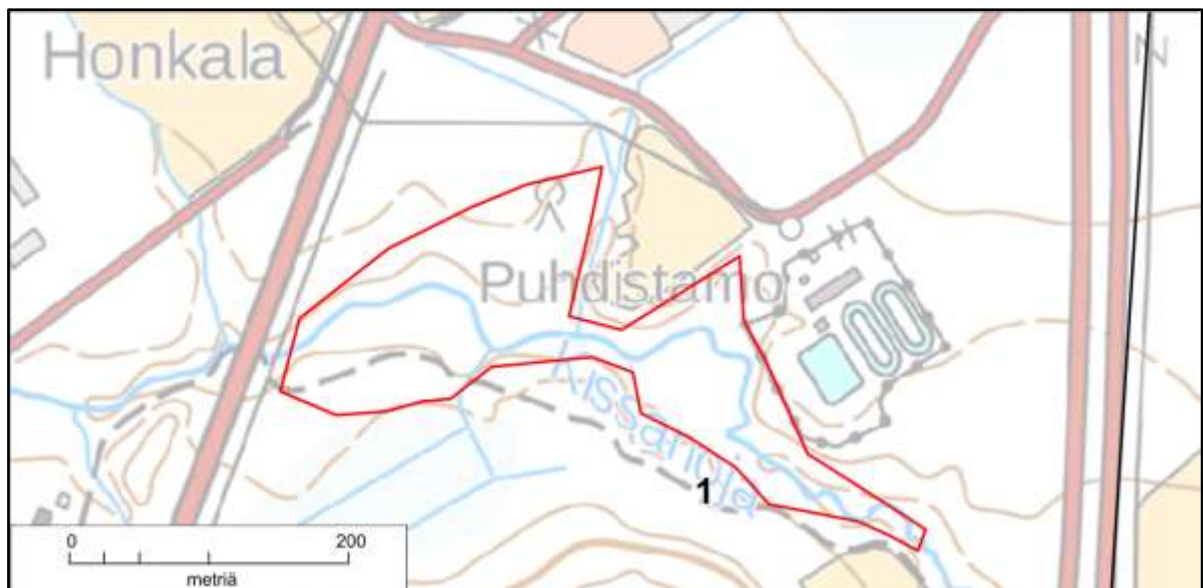
Kissanoja saa alkunsa Hämeenlinnantien länsipuolelta ja se yhtyy Vantaanjokeen Hämeenlinnanväylän itäpuolella. Ojan pohjoispuolella on jätevedenpuhdistamo, jonka purkupuutki laskee Kissanojaan. Kissanojan varrella ja uoman pohjoispuolella on puustoltaan varttuvaa–vanhaa lehtomaisen kankaan ja tuoreen lehdon kuusikko. Sekapuina kasvaa koivua, haapaa ja harmaaleppää sekä paikoin myös mäntyä. Kissanojan uoma on pääosin luonnontilainen tai luonnontilaisen kaltainen. Uoman varrella paikoin kosteaa keski- ja runsasravinteista lehtoa. Lehtoalueilla on kaksi lähteikköä, joilla kasvaa mm. alueellisesti uhanalaista soikkokaksikkoa ja silmälläpidettävää hetesaraa. Lahopuun määrä on suuri etenkin uoman reunoilla ja pohjoispuolisessa rinteessä.

Kissanojan metsä täyttää METSO-ohjelman luokan I kriteerit (ks. Syrjänen ym. 2016). Etelä-Suomessa tuoreet keskirasvinteiset lehdot on vaarantunut, kosteat keskirasvinteiset lehdot silmälläpidettävä ja kosteat runsasravinteiset lehdot vaarantunut luontotyyppi (Raunio ym. 2008a, b). Lähteiköt ovat lisäksi vesilain 2 luvun

11 §:n mukaisia kohteita. Alueelta on löydetty äärimmäisen uhanalaista ja erityisesti suojeltavaa lahokaviosammalta sekä useita muita uhanalaisia sammalia, jäkäliä ja kääpiä (Savola 2017).

Kuva 12. Kirkonkylän selvitysalueelta vuoden 2017 inventoinnissa todetut vanhan metsän kohteet 1–20. Kohteet 17–20 kuuluvat myös Palojoen selvitysalueeseen.

Kuva 13. Kissanjoen metsän sijainti ja rajaus.

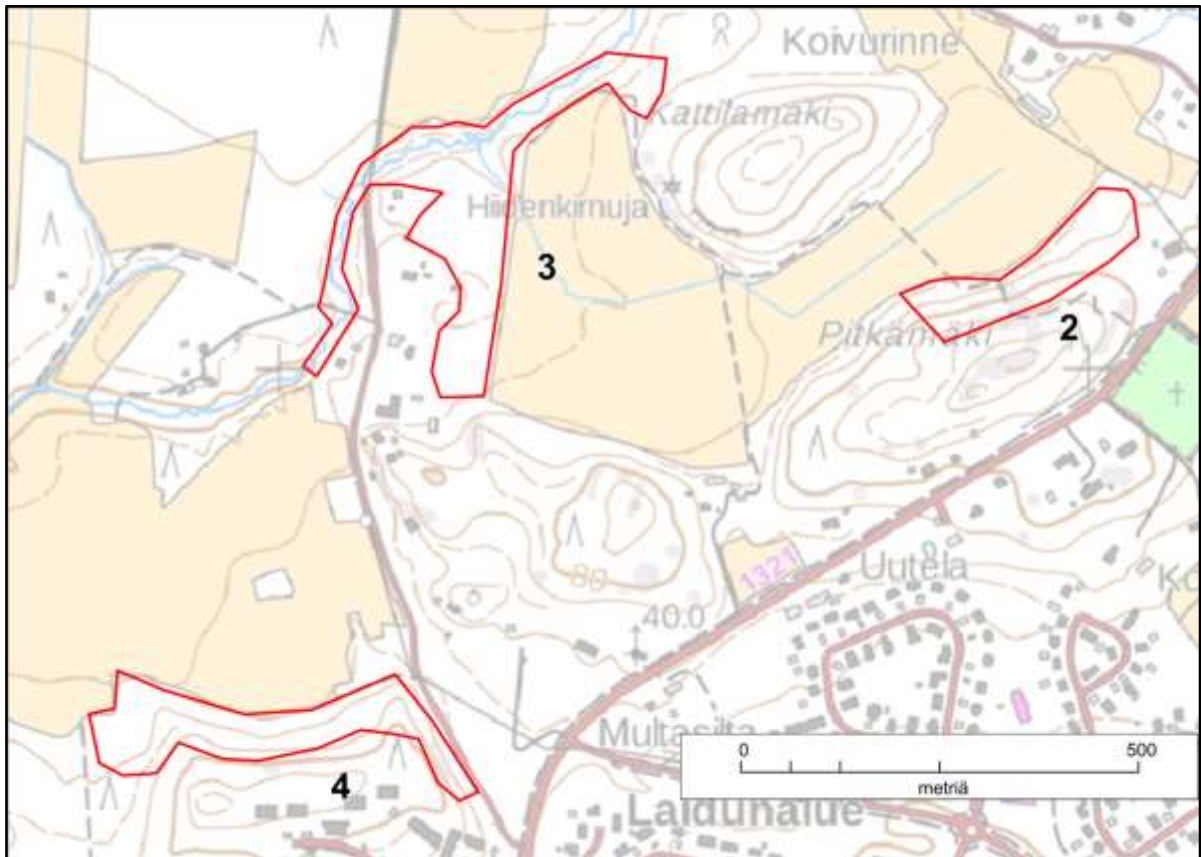
Kuva 14. Kissanjoen metsää.

2 Pitkämäen metsä (kuvat 12, 15 ja 16)

Pitkämäen pohjoisrinteellä kasvaa varttuvaa–varttunutta ja paikoin vanhaa kuusi-valtaista sekametsää. Sekapuuna on runsaasti järeitä haapoja sekä koivuja ja alueella on myös muutamia nuoria metsälehmäksiä. Tuoreen lehdon lajistoa edusta-

vat mm. kevätlinnunherne, lehtotesma, lehto-orvokki ja mäkilehtoluste. Lehtomaisen kankaan lajistoon kuuluvat mm. metsäimarre, käenkaali, metsätähti, jänönsalaatti ja vadelma.

Alueella on melko niukasti vanhaa lahoppuuta, muuta kesällä 2014 myrsky katkoi kohteelta useita haapoja. Alueen metsä täyttää METSO-ohjelman luokan I kriteerit (ks. Syrjänen ym. 2016). Tuoret keskiravinteiset lehdot on Etelä-Suomessa vaarantunut luontotyyppi (Raunio ym. 2008a, b). Alueella elää myös liito-oravia.

Kuva 15. Kirkonkylän taajaman pohjoispuoliset vanhan metsän kohteet 2–4.

Kuva 16. Pitkämäen metsää.

3 Heinojan metsä (kuvat 12, 15 ja 17)

Kirkonkylän pohjoispuolella virtaavan Heinojan puronvarsi on pääosin lehtokorpea ja tuoretta runsasravinteista lehtoa. Puustona on enimmäkseen nuorta harmaaleppää ja tuomea, mutta alueen eteläpäässä kasvaa järeää kuusikkoa. Hyväkasvuinen kuusikko reunustaa puronotkoa myös pohjoispäässä. Kuusikoiden välinen osuus on kuusten, koivujen ja tuomien muodostamaa nuorempaa sekapuustoa. Rajauksen pohjoisosassa on puustoltaan varttuvaa lehtomaisen kankaan sekametsää, jossa on paljon kookkaita haapoja sekapuina.

Heinojan eteläpuolinen metsä on puustoltaan nuorta–varttunutta kuusivaltaista lehtomaista kangasta sekä varttuvaa sekametsää kasvavaa tuoretta lehtoa. Kenttäkerroksen kasvilajistoon kuuluvat mm. käenkaali, metsäalvejuuri, valkovuokko, oravanmarja, sudenmarja ja jänönsalaatti sekä sinivuokko ja kevätlinnunherne. Myös näsiää ja taikinamarjaa tavataan paikoin. Heinojan eteläisen sivupuron varrella kasvaa tuomea ja harmaaleppää paikoin tiheänä kasvustona. Eteläosan puustona on nuorta–varttunutta kuusta sekä koivua ja harmaaleppää.

Lahopuuta on runsaasti etenkin Heinojan varrella sekä Heinojan eteläpuolisessa metsässä. Alueen metsät täyttävät METSO-ohjelman luokkien I ja II kriteerit (ks. Syrjänen ym. 2016). Lisäksi alueelta on löydetty äärimmäisen uhanalaista ja erityisesti suojeltavaa lahokaviosammalta sekä useita muita uhanalaisia sammalia, jäkäliä ja kääpiä (Savola 2017). Tuoreet keskiravinteiset lehdot on Etelä-Suomessa vaarantunut, kosteat keskiravinteiset lehdot on silmälläpidettävä ja lehtokorvet on erittäin uhanalainen luontotyyppi (Raunio ym. 2008a, b). Alueella elää myös liito-oravia (Savola 2017).

Kuva 17. Heinojan metsän eteläosaa.

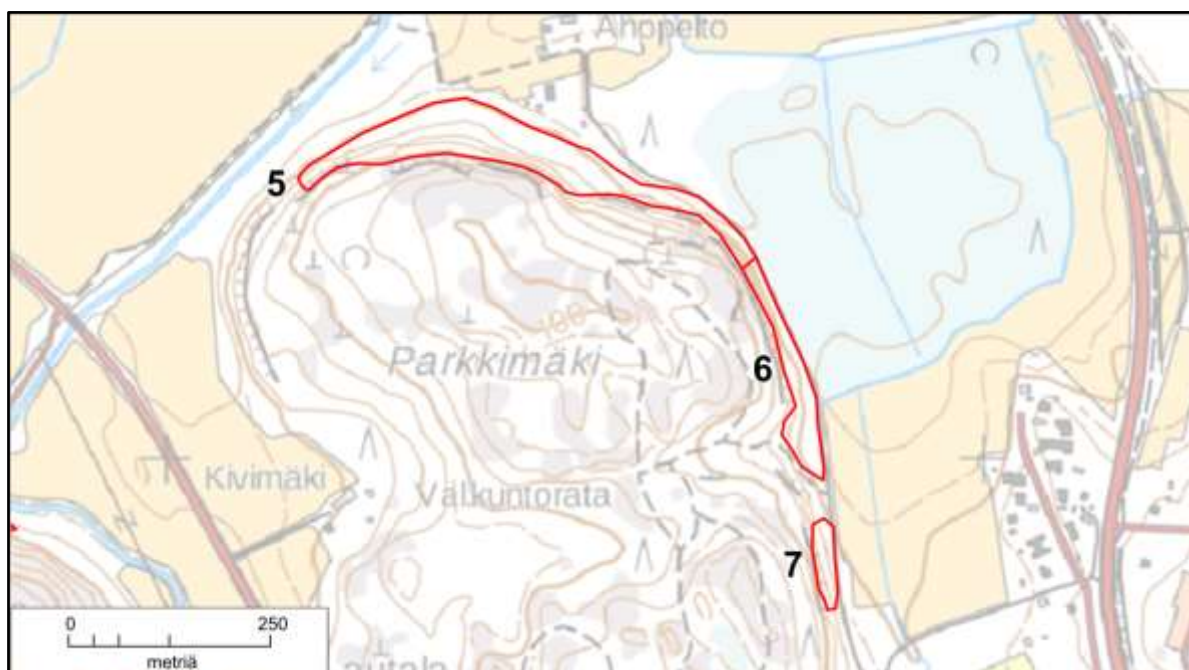
4 Toreenin pohjoispuolinen metsä (kuvat 12, 15 ja 18)

Nurmijärven Kirkonkylän pohjoispuolella sijaitsevan Toreenin alueen länsiosassa on varttunutta lehtomaisen kankaan kuusikkoa. Sekapuuna kasvaa paljon haapaa; lisäksi on useita pystyyn kuolleita kuusia. Alueen keskivaiheilla puusto on nuorempaa ja lahoppuutakin on vähemmän. Itäosassa on puustoltaan varttuvaa–varttunutta ja kuusivaltaista tuoreen lehdon sekametsää. Sekapuuna kasvaa runsaasti haapaa ja koivua. Kenttäkerroksessa tavataan mm. sini- ja valkovuokkoa, käenkaalia ja mustikkaa. Pystyyn kuollutta sekä lahoa maapuuta on paljon. Itäosa on paikoin roskaantunut ja kulunut.

Alueen metsät täyttävät METSO-ohjelman luokkien I ja II kriteerit (ks. Syrjänen ym. 2016). Lisäksi alueelta on löydetty äärimmäisen uhanalaista ja erityisesti suojeltavaa lahokaviosammalta sekä useita muita uhanalaisia sammalia, jäkäliä ja kääpiä (Savola 2017). Tuoreet keskiravinteiset lehdot on Etelä-Suomessa vaarantunut luontotyyppi (Raunio ym. 2008a, b). Alueen länsiosassa on Uudenmaan ELY-keskuksen rajaama liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikka. Liito-oravan jätöksiä löytyi alueelta myös vuonna 2017 (Savola 2017).

Kuva 18. Toreenin pohjoispuolisen metsän itäosaa.

Kuva 19. Parkkimäen vanhan metsän kohteet 5–7.

5 Parkkimäen metsä 1 (kuvat 12, 19 ja 20)

Parkkimäen pohjoisrinteellä kasvaa varttunutta ja paikoin vanhaa metsää. Pääpuulajit ovat kuusi ja haapa. Rajauksen keskivaiheilla kalliojyrkänteiden tyvellä kasvaa viisi metsälehmusta, joista suurin on läpimitaltaan noin 45 cm. Tuoreen keskivaihteisen lehdon lajistoon kuuluvat mm. lehtokuusama, taikinamarja, näsiä, mustakonnanmarja, sinivuokko, oravanmarja, käenkaali, kielo, sudenmarja ja kevätlinnunherne. Rinteen alaosassa luontotyyppi vaihtuu kosteaksi keskivaihteiseksi lehdoiksi. Alueella on paljon eri-ikäistä lahoppuuta pystyssä ja maapuuna.

Alueen metsä täyttää METSO-ohjelman luokkien I ja II kriteerit (ks. Syrjänen ym. 2016). Tuoreet keskivaihteiset lehdot on Etelä-Suomessa vaarantunut luontotyyppi (Raunio ym. 2008a, b).

Kuva 20. Parkkimäen pohjoisosan metsää (Parkkimäen metsä 1).

6 Parkkimäen metsä 2 (kuvat 12, 19 ja 21)

Parkkimäen koillisrinteellä on varttuvaa–vanhaa kuusikkoa, jossa kasvaa seka-puuna koivua ja haapaa. Puustoa on paikoin harvennettu ja haapavesakko on näillä kohdilla tiheää. Alue on eteläosasta lehtomaista kangasta, muualla lähinnä tuoretta keskivaihteista lehtoa. Kasvilajistoon kuuluvat mm. sinivuokko, käenkaali, mustakonnanmarja, jänönsalaatti, metsäimarre, metsäkorte ja lehtokuusama. Lahoppuustoa on jonkin verran.

Alueen metsä täyttää METSO-ohjelman luokkien I ja II kriteerit (ks. Syrjänen ym. 2016). Tuoreet keskivaihteiset lehdot on Etelä-Suomessa vaarantunut luontotyyppi (Raunio ym. 2008a, b).

Kuva 21. Parkkimäen koillisosan metsää (Parkkimäen metsä 2).

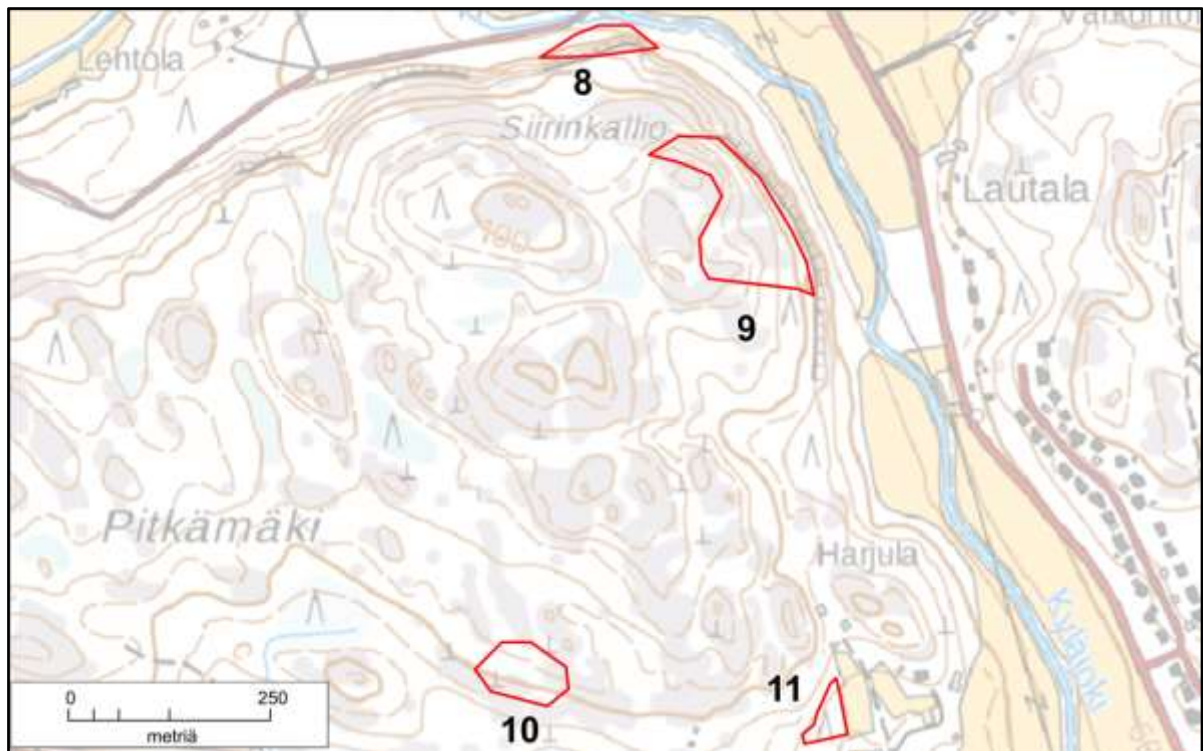

Kuva 22. Parkkimäen itärinteen metsää (Parkkimäen metsä 3).

7 Parkkimäen metsä 3 (kuvat 12, 19 ja 22)

Parkkimäen itärinteellä kasvaa on varttunutta kuusta, haapaa ja koivua. Kasvillisuus on pääosin lehtomaista kangasta, mutta paikoin on tuoretta keskiravinteista lehtoa. Kenttäkerroksen lajistoa ovat mm. kielo, mustikka, jänönsalaatti, metsäkastikka ja kivikkoalvejuuri. Lisäksi tavataan lehtokuusamaa ja taikinamarjaa. Pihlajavesakko on paikoin tiheää. Lahopuuta on melko niukasti.

Alueen metsä täyttää METSO-ohjelman luokan II kriteerit (ks. Syrjänen ym. 2016). Tuoret keskiravinteiset lehdot on Etelä-Suomessa vaarantunut luontotyyppi (Raunio ym. 2008a, b).

Kuva 23. Vanhan metsän kohteet 8–11 Kirkonkylän taajaman länsipuolisen Pitkämäen–Siirinkallion alueella.

8 Siirinkallion lehto (kuvat 12, 23 ja 24)

Siirinkallion ja Kyläjoen uoman välissä on puustoltaan varttuvaa–varttunutta ja kuusivaltaista tuoretta keskiravinteista lehtoa. Sekapuuna kasvaa raitaa, haapaa ja koivua. Kenttäkerroksen lajistoa ovat mm. sudenmarja, oravanmarja, käenkaali, metsäimarre ja jänönsalaatti, lisäksi on lehtokuusamaa ja taikinamarjaa. Eriasteista lahopuuta on runsaasti.

Alueen metsä täyttää METSO-ohjelman luokkien I ja II kriteerit (ks. Syrjänen ym. 2016). Tuoret keskiravinteiset lehdot on Etelä-Suomessa vaarantunut luontotyyppi (Raunio ym. 2008a, b).

Kuva 24. Siirinkallion lehtoa.

9 Siirinkallion metsä (kuvat 12, 23 ja 25)

Siirinkallion itäreunan kallioalueella kasvaa varttunutta–vanhaa ja harvahkoa ylispuumännikköä. Männikön alla kasvaa nuorta–varttunutta kuusta ja koivua. Tuoreen kankaan kenttäkerroksen valtalajeja ovat mustikka ja puolukka. Lahopuuta on melko paljon. Alueen metsä täyttää METSO-ohjelman luokan II kriteerit (ks. Syrjänen ym. 2016).

10 Pitkämäen eteläosan metsä (kuvat 12, 23 ja 26)

Pitkämäen kallioalueen eteläosassa on varttunutta kuivahkon ja kuivan kankaan männikköä. Alikasvoksena on havupuiden taimia ja nuorta koivikkoa. Puustoa on paikoin harvennettu. Kenttäkerroksessa tavataan kanervaa, puolukkaa ja metsälauhaa, kalliopaljastumilla on jäkälikköjä. Alueella on joitain keloja, muuta lahopuuta ei juuri ole. Alueen metsä täyttää METSO-ohjelman luokan II kriteerit (ks. Syrjänen ym. 2016).

Kuva 25. Siirinkallion metsää.

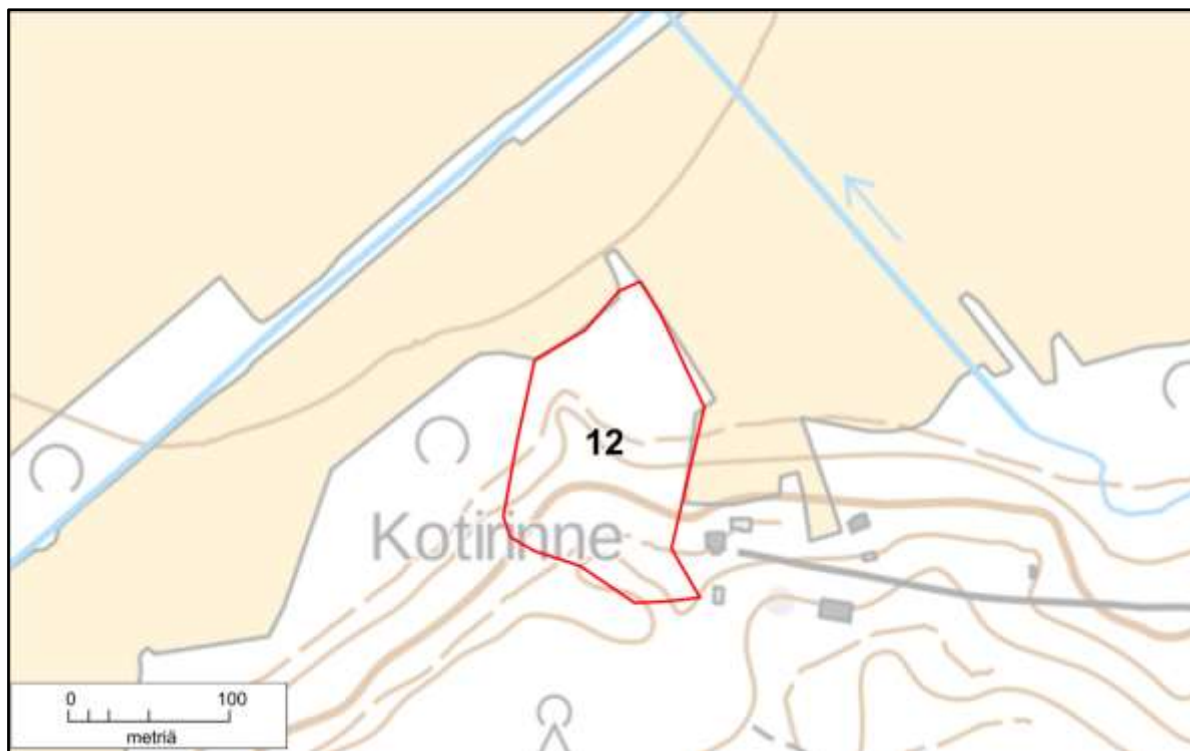
Kuva 26. Pitkämäen eteläosan männikköä.

11 Pitkämäen kaakkoisosan metsä (kuvat 12, 23 ja 27)

Pitkämäen kaakkoisosassa, pellon reunalla, kasvaa varttunutta–vanhaa tuoreen ja lehtomaisen kankaan kuusikkoa. Ylispuustona on harvaa vanhaa männikköä. Kenttäkerros on niukkaa, lähinnä metsäalvejuurta. Pohjakerroksessa seinäsammal on runsas. Lahopuuta on jonkin verran. Alueen metsä täyttää METSO-ohjelman luokan II kriteerit (ks. Syrjänen ym. 2016).

Kuva 27. Pitkämäen kaakkoisosan metsää.

Kuva 28. Kotirinteen lehdon sijainti ja rajaus.

12 Kotirinteen lehto (kuvat 12, 28 ja 29)

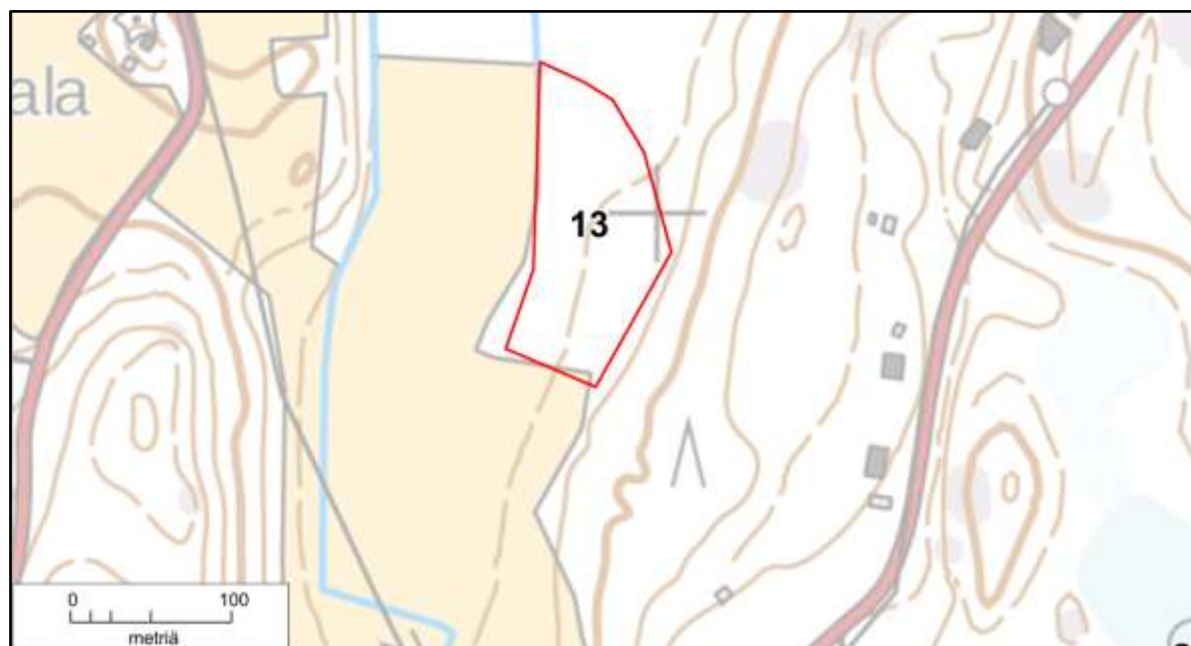
Järventaustan pohjoisrinteellä, Kotirinteen talon länsipuolella, kasvaa varttunutta tuoreen keskiravinteisen lehdon metsää. Puusto on kuusta, koivua ja haapaa. Lisäksi tavataan nuorta vaahteraa, pihlajaa ja tuomea, sekä muutamia pähkinäpensaita. Kenttäkerroksessa on käenkaalia, oravanmarjaa, jänönsalaattia, mustakonanmarjaa, sudenmarjaa, sini- ja valkovuokkoa, kevättähtimöä sekä metsäkurjenpolvea.

Keskiosassa kasvaa tervaleppää, kuusta ja koivua sekä pellon reunalla tuomitiheikköä ja pihlajaa. Länsiosassa on runsaasti tuulenkaatoja ja muuta lahoppuustoa.

Alueen metsä täyttää METSO-ohjelman luokkien I ja II kriteerit (ks Syrjänen ym. 2016). Tuoreet keskiravinteiset lehdot on Etelä-Suomessa vaarantunut luontotyyppi (Raunio ym. 2008a, b).

Kuva 29. Kotirinteen lehtoa.

Kuva 30. Suontaan lehdon sijainti ja rajaus.

13 Suontaan lehto (kuvat 12, 30 ja 31)

Suontaan talon pohjoispuolella kasvaa pellon reunalla varttuvaa–varttunutta ja paikoin vanhaa kuusivaltaista sekametsää. Koivua on paljon sekapuuna. Kasvillisuus on pääosin tuoretta keskiravinteista lehtoa, paikoin on myös kosteaa lehtoa. Kasvilajistoon kuuluvat mm. käenkaali, oravanmarja, sudenmarja, lehto-orvokki, lehtotähtimö, imikkä, sini- ja valkovuokko sekä lehtoleinikki. Kosteilla paikoilla tavataan hiirenporrasta, mesiangervoa ja ranta-alpia. Pensaskerroksessa on näsiä, lehtokuusamaa, tuomea ja taikinamarjaa. Lahopuuta on paikoitellen.

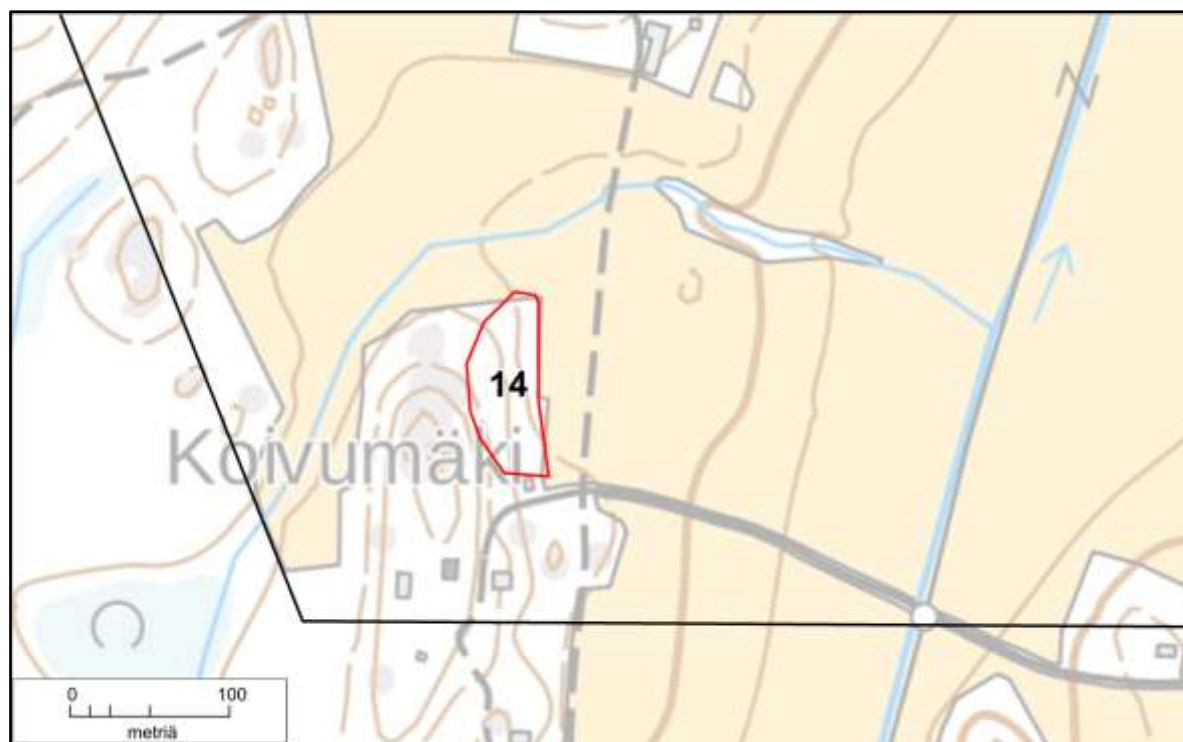
Alueen metsä täyttää METSO-ohjelman luokkien I ja II kriteerit (ks. Syrjänen ym. 2016). Tuoreet keskiravinteiset lehdot on Etelä-Suomessa vaarantunut ja kosteat keskiravinteiset lehdot silmälläpidettävä luontotyppi (Raunio ym. 2008a, b).

Kuva 31. Suontaan lehtoa.

14 Koivumäen metsä (kuvat 12, 32 ja 33)

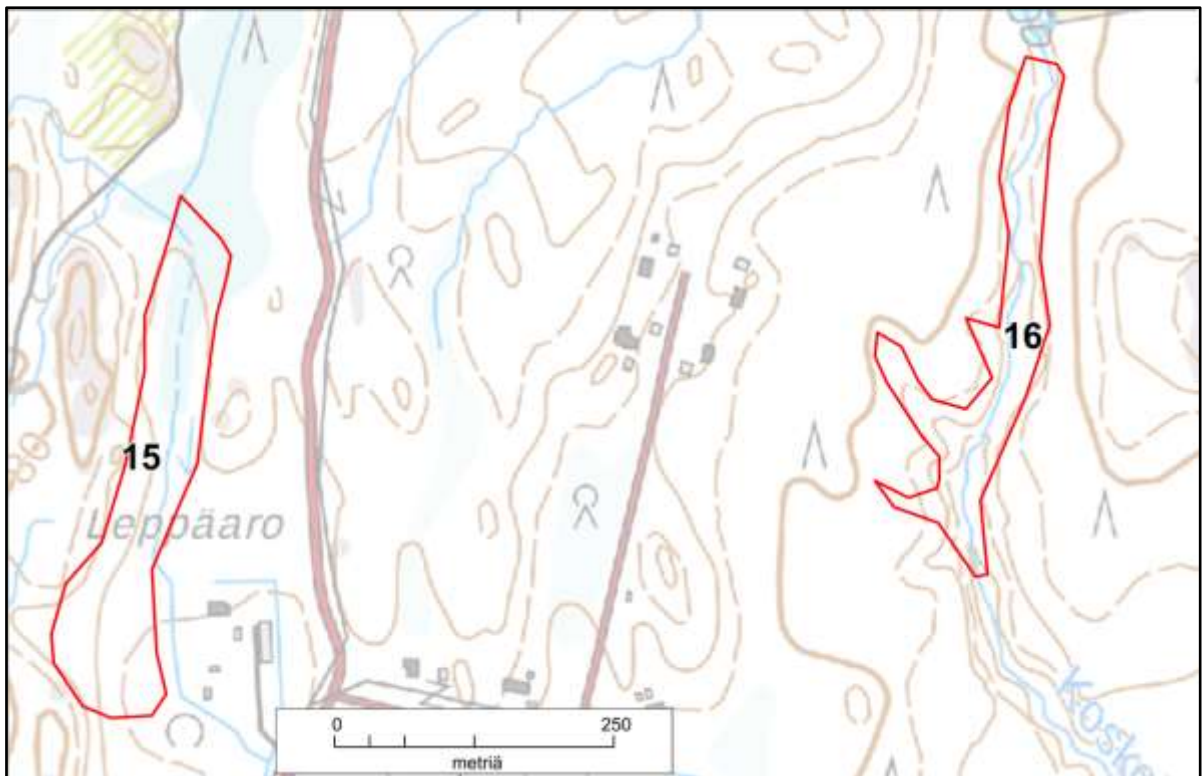
Koivumäen talon pohjoispuolisen lehtomaisen kankaan puusto on varttunutta–vanhaa kuusikkoa. Sekapuuna on mäntyä ja koivua sekä nuorta pihlajaa ja vaahteraa. Kenttäkerroksessa esiintyy mm. mustikkaa, oravanmarjaa, käenkaalia ja kieloa. Alueella on paljon lahopuuta sekä tuoreita tuolenkaatoja ja kuollutta pystypuuta. Alueen metsä täyttää METSO-ohjelman luokkien I ja II kriteerit (ks. Syrjänen ym. 2016).

Kuva 32. Koivumäen metsän sijainti ja rajaus.

Kuva 33. Koivumäen metsää.

Kuva 34. Leppäaron metsän (15) ja Koskojan lehdon (16) sijainti ja rajaus.

15 Leppäaron metsä (kuvat 12, 34 ja 35)

Leppäaron metsäalueen puusto on varttunutta–vanhaa kuusikkoa sekä tervaleppää, koivua ja haapaa. Lehtomaisen kankaan kenttäkerroksessa on käenkaalia, oravanmarjaa, metsätähteä, metsämitikkaa, metsäalvejuurta sekä mustikkaa ja puolukkaa. Luonnontilaisen kaltaisen puron varressa on korpikasvillisuutta; mm. hiirenporrasta, korpikaislaa, korpikastikkaa sekä ranta-alpia. Lahopuuta on paikoitellen runsaasti. Alue täyttää METSO-ohjelman luokkien I ja II kriteerit (ks. Syrjänen ym. 2016).

Kuva 35. Leppäaaron metsä.

Kuva 36. Koskojan lehtoa.

16 Koskojan lehto (kuvat 12, 34 ja 36)

Koskojaan padottujen lammikoiden eteläpuolella purouoma on luonnontilaisen kaltainen. Uomaan laskee lännestä muutama luonnontilainen noro. Uoman reunoilla on paikoin hiirenporrasvaltaista saniaislehtoa. Uoman ja norojen ympäristössä puustona on varttuvaa–varttunutta kuusta, koivua ja haapaa sekä harmaaleppää ja tuomea. Alueella on myös joitain järeitä kuusia. Tuoreen keskiravinteisen lehdon lajistoon kuuluvat mm. lehtokuusama, näsiä, lehtoleinikki, imikkä, käenkaali, sini- ja valkovuokko, koiranvehnä ja kevätlinnunherne. Norojen varrella kasvaa mm. mesiangervoa, hiirenporrasta, lehtotähtimöä ja terttualpia. Kauempana purosta kasvillisuus vaihtuu lehtomaiseksi kankaaksi.

Alueella on paikoin lahoppuustoa lähinnä norojen reunoilla. Alue täyttää METSO-ohjelman luokan II kriteerit (ks. Syrjänen ym. 2016). Tuoreet keskiravinteiset lehdot on Etelä-Suomessa vaarantunut ja kosteat keskiravinteiset lehdot silmälläpidettävä luontotyyppi (Raunio ym. 2008a, b). Alueen norot ovat vesilain 2 luvun 11 §:n mukaisia pienvesiä.

Kohteet 17–20 kuuluvat myös Palojoen selvitysalueeseen ja ne on käsitelty aluvussa 3.1 (kohteet 2–5).

4 YHTEENVETO JA SUOSITUKSET

Vuoden 2017 täydennysselvityksessä todettiin yhteensä 22 vanhan metsän tai lahoppuustoista kohdetta, jotka täyttävät METSO-ohjelman luokan I tai II kriteerit (ks. Syrjänen ym. 2016). Näistä valtaosa on purojen tai norojen lähiympäristössä sijaitsevia lehtoja. Lehtomaisen kankaan metsiä on muutamia ja kuivahkon–kuivan kankaan metsiä vain yksi.

Selvityksessä todettujen METSO-ohjelman kriteerit täyttävien alueiden ja uhanalaisten luontotyyppien säilyminen tulee huomioida maankäytössä ja sen suunnittelussa. Kohteet tulisi merkitä kaavoihin esimerkiksi luo-alueina ja merkintään tulisi liittää kaavamääräys, joka kieltää luontoarvoja heikentävät toimenpiteet.

5 LÄHTEET JA KIRJALLISUUS

Raunio, A., Schulman, A. & Kontula, T. (toim.) 2008a: Suomen luontotyyppien uhanalaisuus – Osa 1. Tulokset ja arvioinnin perusteet. – Suomen ympäristö 8/2008:1–264.

Raunio, A., Schulman, A. & Kontula, T. (toim.) 2008b: Suomen luontotyyppien uhanalaisuus – Osa 2. Luontotyyppien kuvaukset. – Suomen ympäristö 8/2008:1–572.

- Savola, K. 2017: Muistio Nurmijärven Kissanojan, Heinojan sekä Toreenin pohjoispuolisen metsäalueen luonto- ja lajistoarvoista 22.5.2017.
- Syrjänen, K., Hakalisto, S., Mikkola, J., Musta, I., Nissinen, M., Savolainen, R., Seppälä, J., Seppälä, M., Siitonen, J. & Valkeapää, A. 2016: Monimuotoisuudelle arvokkaiden metsäympäristöjen tunnistaminen. METSO-ohjelman luonnontieteelliset valintaperusteet 2016–2025. – Ympäristöministeriön raportteja 17/2016:1–75.
- Ympäristösuunnittelu Enviro Oy 2013: Nurmijärven Kirkonkylän osayleiskaava-alueen luontoselvitys 2013. – Nurmijärven kunta.
- Ympäristösuunnittelu Enviro Oy 2015: Nurmijärven Palojoen osayleiskaava-alueen luontoselvitys 2015. – Nurmijärven kunta.